

Motion till riksdagen

1989/90:Sk19

av Martin Olsson och Gunhild Bolander (båda c)

med anledning av prop. 1989/90:50 om
inkomstskatten för år 1990, m.m.

Barn som förlorat en eller båda föräldrarna erhåller fram till 18 års ålder – eller om de bedriver gymnasiestudier fram till högst 20 års ålder – en skattepliktig barnpension. På grund av att barnpensionen är skattepliktig tar den hela grundavdraget i anspråk så att dessa barns övriga eventuella inkomster, oftast ferieinkomster, beskattas till fullo i motsats till övriga barn som med nuvarande – och även överenskomna – skatteregler kan tjäna drygt 11 000 kr. innan beskattning inträder. Detta innebär en negativ särbehandling av de barn som förlorat en förälder. Till skillnad från sina kamrater som har båda föräldrarna i livet tvingas de betala ungefär en tredjedel av sina ferieinkomster i skatt. Självfallet minskar det dessa barns motivation för att över huvud taget feriearbета.

Allt sedan 1979 har vi i motioner krävt undanröjande av denna uppenbara orättvisa mot barn som råkat förlora en förälder. Vi har därvid föreslagit införande av skattefrihet helt eller delvis för barnpensionen så att även dessa barn kan tjäna drygt 11 000 kr. (grundavdrag plus del av schablonavdrag) genom eget arbete innan beskattning inträder.

Våra upprepade krav på avskaffande av denna skattemässiga orättvisa har, efter att vår första motion överlämnades till en statlig utredning, årligen avslagits sedan 1983 av riksdagens socialistiska majoritet med hänvisning till än den ena, än den andra utredningen. Samtidigt har riksdagsmajoriteten uttalat sig emot en lösning av denna skattefråga.

Vår senaste motion (1988/89:Sk301) avslogs av riksdagen i våras (1988/89:SkU20) varvid bl.a. hänvisades till kostnadsaspekten för samhället om de cirka 30 000 barn som uppbär barnpension skulle få den av oss begärda rättvisan. Dessutom ville utskottet "erinra om att det pågår ett utredningsarbete inom RINK (utredningen om reformerad inkomstbeskattning) som kan leda till att problemet med den bristande enhetligheten vid beskattning av barn kommer i ett nytt läge och därigenom närmare sin lösning". Eftersom resultatet av detta arbete, enligt skatteutskottets majoritet, lämpligen borde avvaktas, avstyrkte utskottet vår motion liksom två andra motioner där problemet uppmärksammats.

Oberoende av vad skatteutskottet syftade på när nämnda betänkande fastställdes den 7 mars i år står det helt klart att RINK i sitt i juni avlämnade betänkande (SOU 1989:33) inte föreslog någon lösning på problemet eller någon förändring vad gäller barnpensionens beskattning (del III sid 166).

I proposition 1989/90:50 med förslag till ändrade inkomstskatteskalor för 1990 och diverse skattehöjningar för att finansiera reformen nämns inte barnpensionens beskattning. Eftersom riksdagen i våras avslag våra krav mot bakgrund av att RINK eventuellt skulle föreslå lösningar på problemet, men detta inte skett, bör riksdagen nu enligt vår mening göra ett uttalande till regeringen med krav på förslag, som tillgodoser kravet på skatterättvisa för barn med barnpension. Sådant förslag bör lämpligen läggas fram i samband med att regeringen lägger fram förslag till den omfattande skattereform som avses gälla fr.o.m. 1991.

I våra hittillsvarande motioner har vi angett några förslag till tänkbara lösningar för att barn med barnpension skall få samma möjlighet som övriga barn att ha en skattefri ferieinkomst uppgående till grundavdraget och del av schablonavdraget. Våra förslag till tänkbara lösningar har varit:

- Låt barn med barnpension tillgodoräkna sig ett extra avdrag
- Gör barnpensionen skattefri
- Gör barnpensionen skattefri upp till ett visst belopp
- Gör barnets ferieinkomster och dylikt skattefria
- Gör barnets ferieinkomster och dylikt skattefria upp till ett visst belopp.

Den 1 januari 1990 träder nya regler för efterlevandepensionerna i kraft. Därvid görs även vissa ändringar i reglerna för barnpension. Denna kommer att utgå med lägst 40 procent av basbeloppet och torde därför under 1990 uppgå till minst 11 500 kr. Åldersgränserna har vi angett i denna motions inledning och antalet pensionsberättigade barn 1990 uppskattas av riksförsäkringsverket till 29 900.

Vad gäller olika skäl för att jämställa barn och barnpension med övriga barn i skattehänseende vill vi hänvisa till våra tidigare motioner där vi bl.a. redovisat autentiska fall där föräldralösa barn helt förlorat motivationen för att ha feriearbete, när de bara fått behålla knappt två tredjedelar av sin inkomst, medan barn som har förmånen att ha båda föräldrarna i livet haft skattefri inkomst. Vi vill betona att vi eftersträvar en förbättring för de förstnämnda barnen och inte en försämring för de senare.

Eftersom vårt land nu står inför "århundradets skattereform" är det viktigt att riksdagen genom ett uttalande slår fast att även barn med barnpension bör få sin skattefråga löst i samband med denna reform.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen hos regeringen begär förslag om att göra barnpensionen helt eller delvis skattefri så att barn med barnpension i skattehänseende jämställs med övriga barn.

Stockholm den 28 november 1989

Martin Olsson (c)

Gunhild Bolander (c)